

MÁTYÁS ZSOLT IMRE

A kert

Reggelfelé hatalmas varjúserег érkezett, a szemközti kertben megrohamozták a kopár, nyikorgó fákat. Később néhány szarka is csatlakozott hozzájuk, meg mátyásmadár, meg sármány, meg veréb, seregélyek, rengetegen. Nem kutattak, nem kurkásztak a kertben, pedig lett volna elég maradék. Ott száradtak a gyümölcsök a fákön, a szőlő a tőkéken, a földben a magvak, minden ott volt, nem gyűjtöttek be semmit. A madarak nyugodtan ültek, mind egy irányba néztek.

Kilenc óra tájban a legnagyobb varjú hirtelen a magasba rebbent. Mereven lebegett a ház fölött, mire az összes többi madár is, mintha parancsszóra tennék, fölszállt, óriási szőnyeget képezve a ház fölött. Aztán egyszerre csak elindultak, határozottan, mind ugyanabba az irányba, mintha követtek volna valakit. Szálltak egészen a református templomig, ott aztán letelepedtek a park fáira.

Tizenegy óra tájban ismét fölkerelkedtek a bazilika irányába, tizenkét óra tájban pedig az ortodox templomhoz. Egy órakor visszaszálltak a kertbe. Ültek a fákön, bokrokön, hallgattak. Egyetlen káromgás, egyetlen csivitelés, cserregés nem hallatszott. Csak ültek és vártak. Mint akik tudják.

Hat óra tájban újra fölkerelkedtek és elmentek a neológ zsinagóga irányába. Fél nyolckor jöttek vissza. Leültek, vártak csendben.

Kilenc óra tájban hirtelen megrázkódott a ház. A cserepek megmozdultak a tetőn, a ház mintha fölfúvódott volna, érezhetően hatalmas belső nyomás feszítette falait. Kirobbantak az ablakok, megremegtek a falak, megmozdult a kémény. A madarak vártak. Nem ijedtek meg, egy se röppent föl, csak ültek türelmesen. A kémény megremegett, alulról dagadni kezdett, mintha valaki hurkát töltene bele lentről, majd egyszer, amikor a dagadás már elérte a kémény száját, előbukkant az Öregasszony borzas ősz feje. Lassan előbukkant a válla is, majd körülbelül háromnegyed tízkor sikerült kiemelkednie egészen derékig a kéményből. Fújtatva körbenézett. Az arca ráncos és kormos volt, és mészpor lepte a szemhéját. De erősnek érezte magát. Nagyot lélegzett a metsző levegőből, és újra nekigyürkőzött. A madarak ekkor felröppentek, körüllebegték a kéményt, és megvárták, amíg az Öregasszony egészen kikászálódik a kéményből. Szürke, szutykos hálóing volt csupán rajta, lába meztelen. Széttárta karját. A Bazilikában pontosan tízet kongattak. Az Öregasszony nekirugaszkodott és ellökte magát a kéménytől. A hatalmas madársereg olybá tűnt, mint egy óriási szőnyeg. Az öregasszony alatt összezártak, fölemelkedtek, és vitték. Egy darabig keringtek a ház, a kert fölött, aztán elhúztak északi irányba. A ház ekkor egy utol-

MÁTYÁS ZSOLT IMRE színész, rendező (1968, Marosvásárhely). 2013 óta közöl írásokat a Váradban és az Erdélyi Riportban.

sót nyögött, mint egy terhétől megszabadult anya, majd hatalmas robajjal összeroskadt. Mindenhonnan lángok, por és füst csapott ki.

A szomszédok összeszaladtak, mindenki oltani próbálta a lángoló romot. De minden igyekezet hiábavalónak tűnt. A lángok eszeveszett sebességgel emésztették el az egész házat, de fura módon se a kertre, se a szomszédos birtokokra nem terjedtek át. Mintha egy láthatatlan kéz bűvös határt húzott volna köréje. Mire a tűzoltók kiérkeztek, a ház helyén csak roskadozó, füstölgő romhalmaz állt. Hivatalból szétfröcsköltek néhány köbméter vizet, de igazából nem akadt már oltanivaló. A szomszédok egy idő után fejcsóválva szétoszoltak. Ment ki-ki a maga dolgára.

Éjfélkor megszólaltak a harangok. Karácsony estéje volt. Az Öregasszony fekete kandúrja unottan mosakodott egy farakás tövében. A szeme időnként apró smaragdszínű villámokat szórt.

Másnap reggel vastag fehér hótakaró telepedett a világra. Évek óta nem volt fehér karácsony a vidéken. A gyerekek szánkóval rohamozták meg a hegyet, vidám ricsaj töltötte be a levegőt. Az első gyerek, amelyik leereszkedett a hegyről, épp az Öregasszony kertje mellett állt meg a szánkójával. Meglepetésében majd' hanyatt esett. Csak állt és bámult be a kertbe, hang sem jött ki a torkán. Lassan leérkezett mindegyik kölyök a hegyről. A szánkók a kerítés mellett sorjázta, mint taxik a droszton, a gyerekek a kerítésnek támaszkodva lélegzet után kapkodtak. A kertben mindegyik gyümölcsfa, gyümölcsbokr érett, egészséges gyümölcsöktől roskadozott. Még a fügefa is, ami pedig évek óta száraz ágakat meresztett az ég felé, telis-tele volt gyümölcscsel. A szőlőtőkék is aranyló meg éjfékete gerezdektől pompáztak. A földig égett ház romjait piros csipkebokr szövevénye takarta. A kertet fűszerek édes illata lengte be: fahéj, szegfűszeg, enyhe tömjén, narancs és fekete tea aromája lebegett a levegőben. A gyerekek megbűvölve álltak a kerítésnél, és egymást bátorították, hogy belépjenek a csodavilágba. Végül az egyik kisfiú, akinek piros bojtos sapkája alól göndör fürtök kandikáltak ki, vett egy mély lélegzetet, és kezét rátette a kerítés egyik deszkájára. Ám még mielőtt megtaszíthatta volna azt, a deszka az érintéstől szétmállott. Ezzel szinte egy időben porrá lett az egész kerítés teljes hosszában a kert körül. Csak egy fekete négyszög jelezte, hogy ott valami határvonalszerű húzódott még az imént. A gyerekek először meglepetten hátrahőköltek, de a következő pillanatban versengve ugráltak át az árkot és a hajdani kerítés vonalát, és kacagva, visítózva vették birtokba azt a területet, ahová soha addig bejárásuk nem lehetett. Forró nyarakon át szomjas tekintettel kukucskáltak a kerítés lécei közti réseken, és csak nagy ritkán tudtak egy-egy kihajló faágról gyümölcsöt csórni. Most, hogy ez a tiltott világ feltárult előttük, nem győzték csillapítani sokéves mohóságukat. Megrohamozták a roskadozó gyümölcsfákat, és tülekedve másztak ágról ágra, szökdöstek egyik szőlőtökétől a másikig, és habzolták a váratlanul csordultig érett istenáldását.

Benoit és Amélie a dombtetőről nézték mindezt. Ők mindig utoljára maradtak a leereszkedésben, mert Benoit-t különcknek tartották a kortársai, és ahogy ez már lenni szokott a különleges gyerekekkel, a vele egyidősök majdhogynem kiközösítették. Ha nem is rekesztették ki teljesen a játékaikból, de mindig és szinte minden módon éreztették vele, hogy nem teljesen olyan, mint a többi. Valójában a gyerek egyáltalán nem volt különck, csak az érdeklődési köre volt kicsit tágabb, mint a haverjaié. Szeretett olvasni, naplót vezetett, festegetett, klasszikus zenét hallgatott, a „könnyű” műfajban sem a kortárs limonádé zenét csípte, hanem a jazzt és a rockot, színházba járt, sőt díszletet is tervezett, meg sok más olyan elfoglaltságot kedvelt, ami meghaladta kortársainak érdeklődési körét, de az értelmi szintjét is. Ennél fogva Benoit kisebbségbe szorult, ami elég sok kellemetlen pillanatot szerzett neki, és persze fejtörést a szüleinek. Míg meg nem született a húga, többnyire nem tudta elképzelni, mit is keres ő valójában ezen a világon. „Természetes” módon sosem a többieket okolta, amiért kirekesztik, vagy nem fogadják be, hanem, mint minden jóérzésű emberke, magában kereste a hibát. Tele volt az emberek iránt érzett szeretettel és nyitottsággal, így meg sem fordult a fejében, hogy a hiba esetleg másokban keresendő. A húga, Amélie az első pillanattól fogva rajongással nézett bátyjára, de amint nőtt, nődögélt, valamiféle anyáskodás, gondoskodás is megjelent viselkedésében. Alig múlt hároméves, és nem ritkán adódott olyan helyzet, amikor nála hét évvel idősebb bátyját megvédte másoktól, vagy egy-egy huncut megjegyzéssel megóvta egy rossznak ígérkező döntéstől.

– Gyere – mondta csillogó szemekkel Benoit –, menjünk mi is le a kertbe! – És fürgén a szánra pattanva sürgetően tekintett vissza a háta mögött álló húgára.

– Ne menjünk! – motyogta Amélie határozottan. Piros arcocskáján sejtelmes mosoly ült, mintha kissé az események mögé látna.

– Gyere már, hugi! Elhappolják az összes gyümölcsöt ezek a... – noszogatta a kislányt türelmetlenül Benoit.

Amélie azonban megmakacsolta magát, és cseppnyi hajlandóságot sem mutatott, hogy felüljön a szánkóra.

– Menj csak, ha nagyon *akajsz* – válaszolta bátyjának szelíd hangon –, én *megvájlok* itt.

– A fenébe! – fakadt ki Benoit. – Tudod jól, hogy nélküled nem megyek. Kihasználod ezt, és zsarolsz. Ha neked valami nem tetszik, az másnak se legyen jó.

– Nem *tajtlak vicca! Ejedj!* – selypített kissé indulatosan most már Amélie is, ám Benoit, ha duzzogva is, mégsem hagyta hűgát. Sívár szemekkel bámulta a kertet fosztogató gyereksereget, és gondolatban mindenféle keresetlen jelzővel illette makacs hűgát. Amélie pedig huncutul mosolygott sapkája alatt. Mintha kitalálta volna bátyja gondolatait. Időnként egy-egy pusztit cuppantott a levegőbe Benoit irányába, amitől bátyja csak még bossz-

szúsabban kapálta a havat bakancsával. A kertben pedig folyt a harácsolás és a viháncolás. Úgy tetszett, a gyerekek sehogy nem bírnak betelni a váratlan mannával. Mintha órák teltek volna el. Benoit csendesen nyelte sós könnyeit, Amélie pedig ráérősen szopogatta a hógolyót, amit eredetileg azért gyúrt, hogy bátyját „kiengesztelje”. Aztán meggondolta magát és mégsem hajította testvére nyakába, inkább halkán dudorászni kezdett egy dallamocskát, amit az óvodában tanult, és bele-belenyalt az olvadozó hólabdába. Már alkonyodott, de mivel az ég derült volt, a nap gyönyörű vörös korongja szemmel követhetően csúszott le égi pályáján a horizont felé. Benoit egyszerre arra eszmélt, hogy már egy jó ideje a kert helyett a napot bámulja, amelyik mintha nem akarna egy ponton alább ereszkedni. Mintha megállt volna húsz centivel a látóhatár fölött.

– Mi a fene?! – mordult föl és kesztyűjével megdörgölte szemeit.

– Mi a fene?! – utánozta kuncogva Amélie, aki szerfölött megkönnyebült, hogy a bátyja végre megszólalt. – Mi a fene mi a fene, Benoit?

– Az a fene, hogy a Nap nem akar lemenni. Tisztára begolyóztam.

– A Nap lehorgonyozott, Benoit begolyózott! – visította nevetve a kislány.

– Ugyan, hugi! Nem vicces! Apu azt mondaná: „Na persze, biztosan megállt bennetek az idő.”

– Megállt, megállt – dalolta Amélie. – *Gyeje*, Benoit, csússzunk le a *kejtbe*!

– Most? – háborodott fel a fiúcska –, amikor azok a szarháziak már felzabáltak mindent?

– *Moszt, moszt, moszt ujjik* a majom a vízbe! – rikkantotta Amélie és felpattant a szánra. Már majdnem elindult a hegyen lefelé, amikor Benoit-nak sikerült egy szökkenéssel mögéje ülni. Széleseben siklott a szán. A gyerekek arca-szeme egykettőre megtelt az útról felporzó hóval, a hidegtől eleredt a könnyük is, de hangosan kacagva kapaszkodtak egymásba a repülő szánon. Tekintetük elhomályosult, a házak, fák, bokrok összefolytak, elmosódtak. A mellettük elsuhanó kerítések látványától az út olyannak tűnt, mint egy animációs filmben a féreglyuk. Mintha egy örökkévalóságig tartott volna az alig kétszáz méteres útszakasz. Benoit-nak az volt a benyomása, hogy órák óta siklanak lefelé, amikor a távolban végre meglátták a kert mellett leparkolt szánokat. A fiúcska nagy ügyel-bajjal lefékezett, és remegő térdel állt talpra. A húga a kezét kereste és havat köpködve felállt melléje a szánra. Mikor sikerült kitörölni a havat a szemükből és visszanyerték látásukat, mukkanni sem tudtak az őket fogadó látványtól. A kertben döbrent csend honolt. Benoit rémulten ölelte magához a kislányt, aki viszont hihetetlen nyugalommal pislogott a sapkája simlédere alól.

– Na mit szólsz, Benoit? – nézett fel a fiúra. – Igazán jóllaktak ezek a *gyejekek*, ugye mi a fene?

– De hiszen ezek nem is... – motyogta Benoit, mert képtelen volt felfogni a látottakat. A kertben ugyanis a viháncoló, mohó gyermekesereg helyén egy rakás gyerekruhában tébláboló aggastyán és öregasszony botorkált összevissza a bokrok és szőlőtőkék között. Egymás arcát tapogatva keresték

iménti önmagukat, és amikor rádöbbenek a szörnyű valóságra, előbb csendesen, majd egyre hangosabban kezdtek sírni, bömbölni. Egyik-másik hisztérikusan visongott és a földhöz csapkodta magát. Volt, amelyik piszkosfehér szakállát tépkedve igyekezett felébreszteni magát a rémálomból, megint másik hóval próbálta lemosni magáról a ráncokat. Volt, aki ujját a torkába nyomva akarta kihányni a felfalt gyümölcsöt, hátha megszűnik a gonosz bűbáj. Volt olyan, aki kétségbeesésében a fák törzsének rohant, ismét mások az ágakon, bokrokon csillapították dühüket. De minden hiábavalónak bizonyult: a megöregedett gyerekek többé nem fiatalodtak vissza. Lassan beletörődve a rettenetes valóságba, mindegyik megkereste a maga szánkóját, és ki egymagában, ki társába kapaszkodva, lassan elhagyták a pokol tornácát. Úgy mentek el a két testvér mellett, mintha azok ott se lettek volna. Benoit és Amélie pedig csak állt és nézte, mint mosódik bele az kora esti félhomályba a vert hadsereg. A kertre lassan ráborult a sötétség, ugyanis amikor az utolsó gyerek is elhagyta a területet, a nap megtette a megmaradt rövid útszakaszt az égbolton és végre lenyugodott.

– Menjünk – suttogta Benoit enyhén sokkos állapotban. – Otthon egy szót se, hugi, úgysem hinnének nekünk.

– De igen, elhiszik, ellenkezett Amélie. *Mejt* tudták.

– Kicsoda? mit?!

– Apa isz, anya isz tudta. Mondták, hogy ez egy bűvöszejt.

– Aha, bűvös... inkább bűdös, az a vén boszorkány! – dohogta Benoit. – Utálta a gyerekeket. Biztosan megmérgezte a gyümölcsfákat, mielőtt elpatkolt.

– Nicsak: cica! – kuncogta Amélie az egyik bokor irányába mutatva apró ujjacskájával.

– Menjünk, suttogta hideglelősen Benoit, és kézen fogva a kicsit, csendesen elballagtak. Amélie még vissza-visszanézett a bokor irányába.

Amikor eltűntek a sötétben, megmoccantak a bokor ágai.

–Amélie... – dorombolta a fekete kandúr és hosszasan nézett a két gyerek után, aztán őt is elnyelte az éjszaka.

– Benoit! – hallatszott apa hangja a gyerekszobából.

– ...gen! – válaszolt a fiú a nappali valamelyik sarkából, ahol épp egy elemmel működő helikoptert bütykölt.

– Gyere csak ide! Mi ez a szöveg?

Benoit rosszat sejtve ugrott fel, és a szobájába érve meglátta, hogy apja az ő székében ül és a házi olvasmányos füzetét tartja a kezében.

– Nos? – nézett rá az apja, tettetett szigorral.

– Hát... egy szöveg... – habogta Benoit, és megpróbálta megszerezni a füzetet.

– No, no, lassan a testtel, fiatalúr! Mi ez a mese? – kapta el az irkát Benoit elől az apja.

– Apu, kérlek, add vissza! Kitépem a lapokat, csak add vissza – könyörögött a gyerek sírásba fúló hangon.

– Még mit nem – ölelte magához az apja. A gyerek pedig fejét ölébe fúrva szipogni kezdett. – Árudd el végre, mi ez?

– Kellett írni egy történetet irodalomórára. És nem jutott eszembe semmi, már hetek óta. Aztán egy éjszaka ezt álmodtam. Na, meg vagy elégedve? – hüppögte Benoit.

– Csak majdnem – nevette el magát az apja, látva fia elkerekedő szemét. – Kicsit stilsztikailag még csiszolnod kellene rajta. – Az ő szeme is furcsán csillogott. – Ha nem vigyázol – állt fel a székből –, még író lesz belőled. Fiam...

A manzárd ablakából messzire tévedt tekintete: az Öregasszony kertjéből karácsony óta egyetlen életjel sem jött.

– Álmodtad, mi? – dűnnyögte az apa magában, és megborzolta Benoit haját. – De azt észrevetted-e, hogy azóta a Nap minden nap egy macskaléppéssel tovább időzik az égbolton?

– Macskaléppéssel?! – nézett apjára megborzongva a kisfiú.

*

Délben a kert napkeleti szegletében fekvő kis földdomb megmozdult, mintha ki akarna kelni alóla valaki. A gyönyörű ébenfekete fényes bőrű lány egyszerre emelkedett föl fektéből, mintha láthatatlan erő lökte volna felfelé. Káprázatosan szép testéről könnyedén lerázott néhány földrögöt, királynői fejét büszkén megrázta, majd hátat fordítva a háznak, elindult komótos, ringó járással nyugati irányba, maga után vonva a kertet befedő hótakarót, s az, mint egy hatalmas palást, a lány vállához tapadva lassan folyt utána. Nyomában csak a puszta föld maradt, az elhanyagolt gyümölcsfákkal, düledező szőlőkarókkal, burjánbokrokkal, vakondtúrásokkal. A hatalmas fekete kandúr még egyszer utoljára rápisilt a diófa törzsére, majd elegáns ugrásokkal a lány után vetette magát. Körme szikrázott a déli verőfényben. Játszozva követte azt a kis huncut fehér tollpihét, amely nemrég hullt le a fekete lány válláról, és most ott libegett folyton a kandúr orra előtt...